

# Enkätredovisning

LOKALT OCH REGIONALT BESLUTFATTANDE OM BARNETS  
RÄTTIGHETER 2019

## Innehåll

<b>Inledning</b> .....	<b>3</b>
Konventionen inkorporeras 1 januari 2020 .....	3
Tillvägagångssätt .....	3
<b>Resultatredovisning</b> .....	<b>4</b>
Fråga 1 .....	4
Fråga 2 .....	5
Fråga 3 .....	5
Fråga 4 .....	6
Fråga 5 .....	6
Fråga 6 .....	6
Fråga 7 .....	7
Fråga 9 .....	8
Kontakt med SKR .....	9
<b>Diskussion</b> .....	<b>10</b>

# Inledning

I den här skriften redovisas resultaten av den fjärde medlemsenkäten om beslutsfattande rörande barnets rättigheter i kommuner och regioner. De tre tidigare enkätsvaren finns publicerade i en tidigare rapport.<sup>1</sup> Samma frågor har ställts vid samtliga tillfällen. Svarsfrekvensen 2019 är 80 procent. 250 respondenter har besvarat enkäten, 37 har påbörjat men ej avslutat enkäten och 23 har inte öppnat enkäten.

Samtliga 20 regioner har svarat. 63 av 290 kommuner har inte svarat (Gotland ses som kommun här).

Förutom den här skriften finns en presentation som är publicerad på SKR:s webb.<sup>2</sup> Presentationen visar svar på de två första frågorna länsvis.

## Konventionen inkorporeras 1 januari 2020

Den 1 januari 2020 inkorporeras konventionen om barnets rättigheter i svensk lag: Lag 2018:1197 om Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter. Artikel 1-42 inkorporeras, övriga artiklar rör regler om FN-kommitténs arbete och hur anslutningen går till. Många personer och organisationer hyser en stark tilltro till att allt nu kommer att bli bättre för barn. En annan sida speglar en oro för att inkorporeringen kommer att innebära en ”juridifiering” av konventionen. Med juridifiering menas att frågor lämnas åt jurister att avgöra. Till viss del är det sant, men rättigheterna är också ett verktyg för politiska ställningstaganden, pedagogiska metoder och en föränderlig syn på barn.

## Tillvägagångssätt

Enkäten skickades ut den 12 september 2019 till samtliga kommuner och regioner. Samtidigt gick det ut information till de personer SKR har kontakt med i kommuner och regioner så att de kunde hjälpa till med att få enkäten besvarad. Sista svarsdag var den 31 oktober. Förutom reguljära påminnelser skrevs riktade påminnelser både till dem som öppnat enkäten men inte svarat och till dem som inte öppnat enkäten alls. I samtliga regioner finns kontaktpersoner för barnets rättigheter vilket underlättar att få in svar.

---

<sup>1</sup><https://skr.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstallldhet/barnetsrattigheter.106.html>

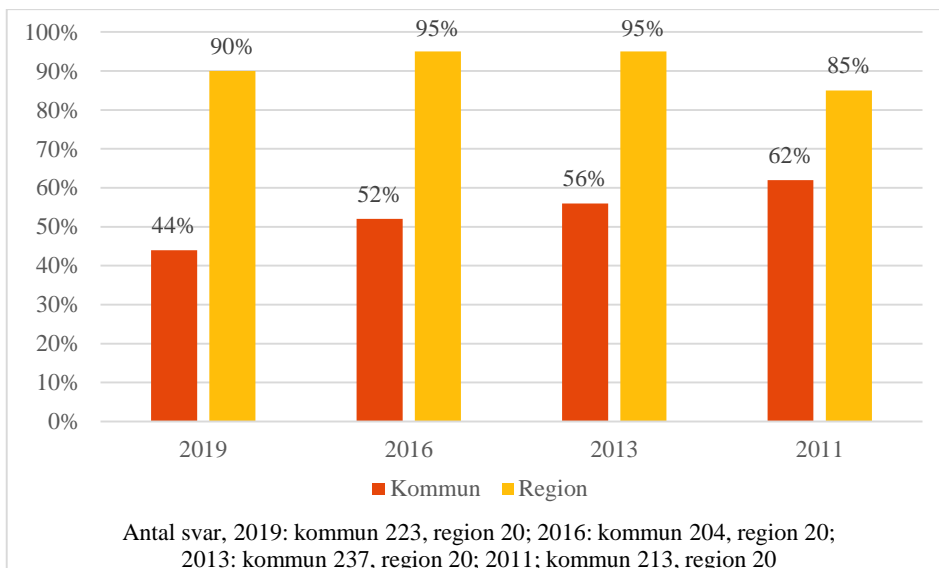
<sup>2</sup><https://skr.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheterjamstallldhet/barnetsrattigheter.106.html>

# Resultatredovisning

Nedan presenteras resultaten för varje fråga var för sig. Fråga 8 finns inte med 2019. Den gällde kännedom om den överenskommelse SKR hade med regeringen mellan 2010 och 2013. Efter resultaten följer en slutdiskussion.

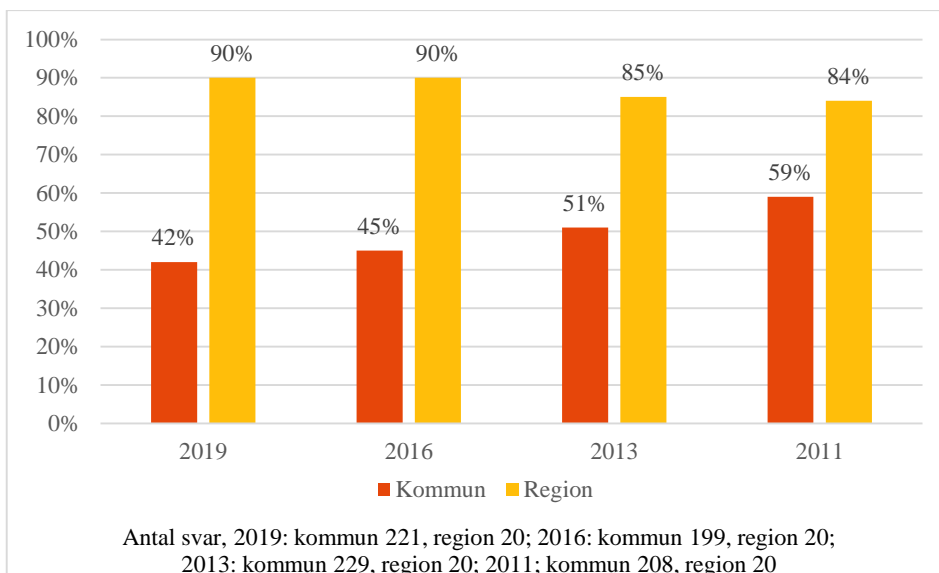
## Fråga 1

Har kommunen, regionen fattat beslut i fullmäktige utifrån konventionen om barnets rättigheter?



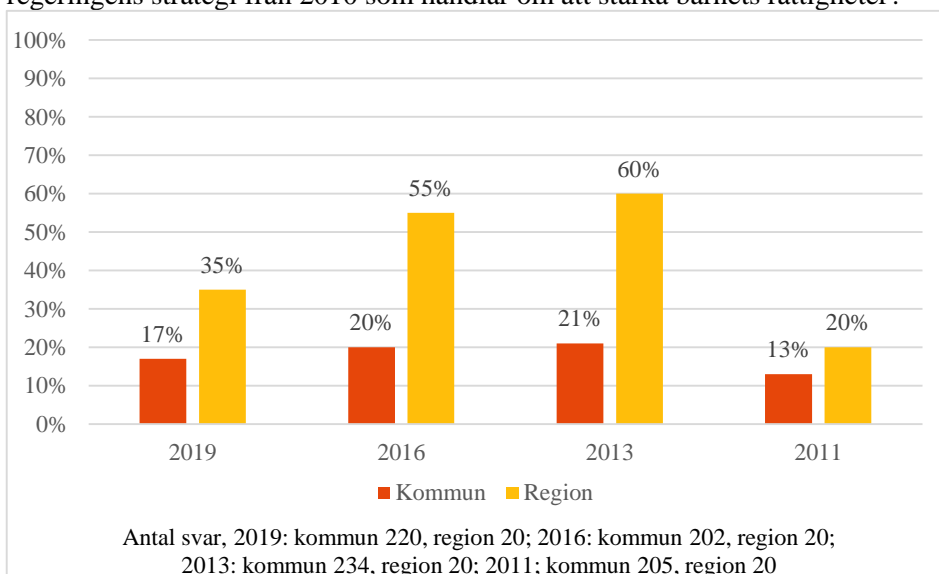
## Fråga 2

Har kommunen, regionen fattat beslut i styrelsen utifrån konventionen om barnets rättigheter?



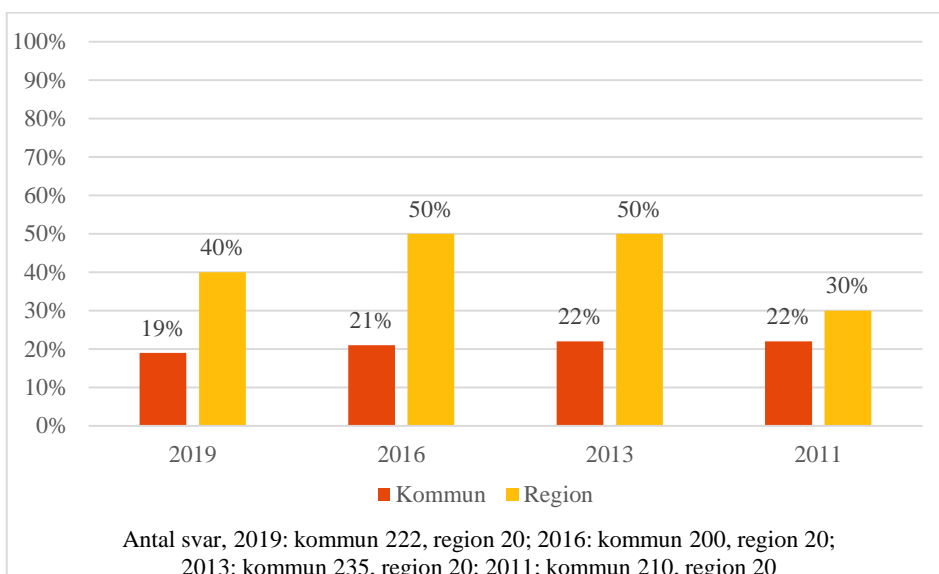
## Fråga 3

Har kommunen, regionen fattat beslut i fullmäktige om att arbeta utifrån regeringens strategi från 2010 som handlar om att stärka barnets rättigheter?



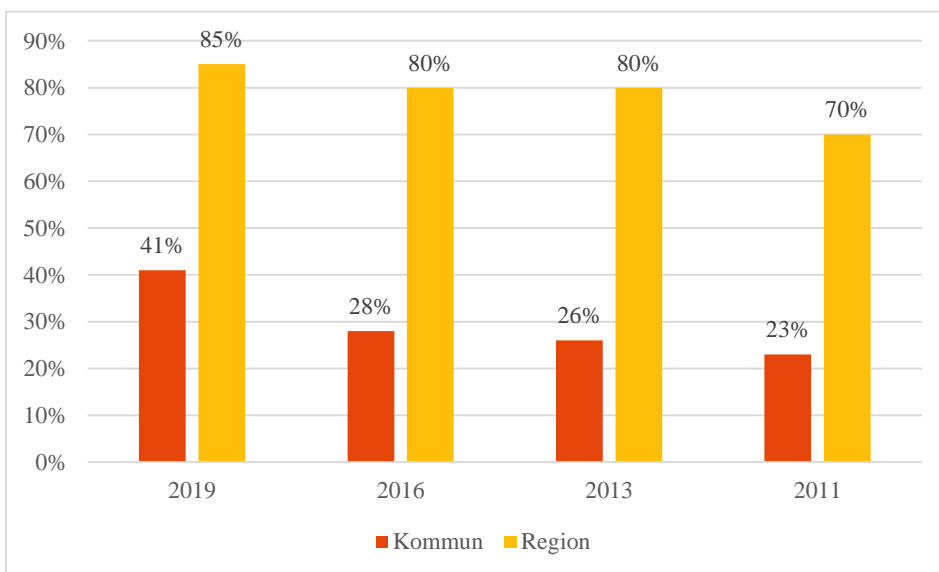
## Fråga 4

Har kommunen, regionen fattat politiskt beslut om att barnkonsekvensanalyser ska göras? Annat än checklista.



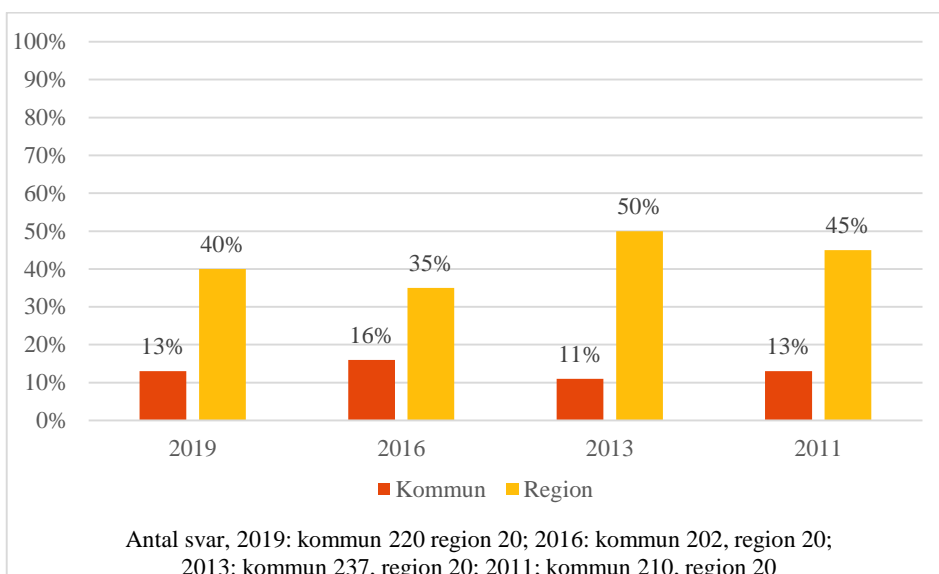
## Fråga 5

Har kommunen, regionen avsatt en ansvarig funktion/person för att samordna arbetet med att genomföra konventionen?



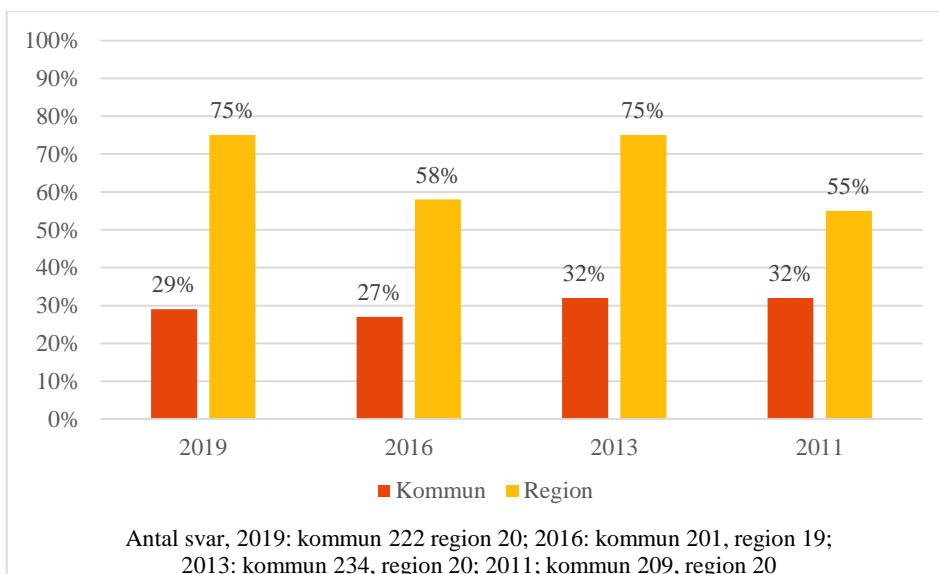
## Fråga 6

Har kommunen, regionen avsatt, utöver ”ansvarig funktion/person, ekonomiska resurser för arbetet med att genomföra barnkonventionen?



## Fråga 7

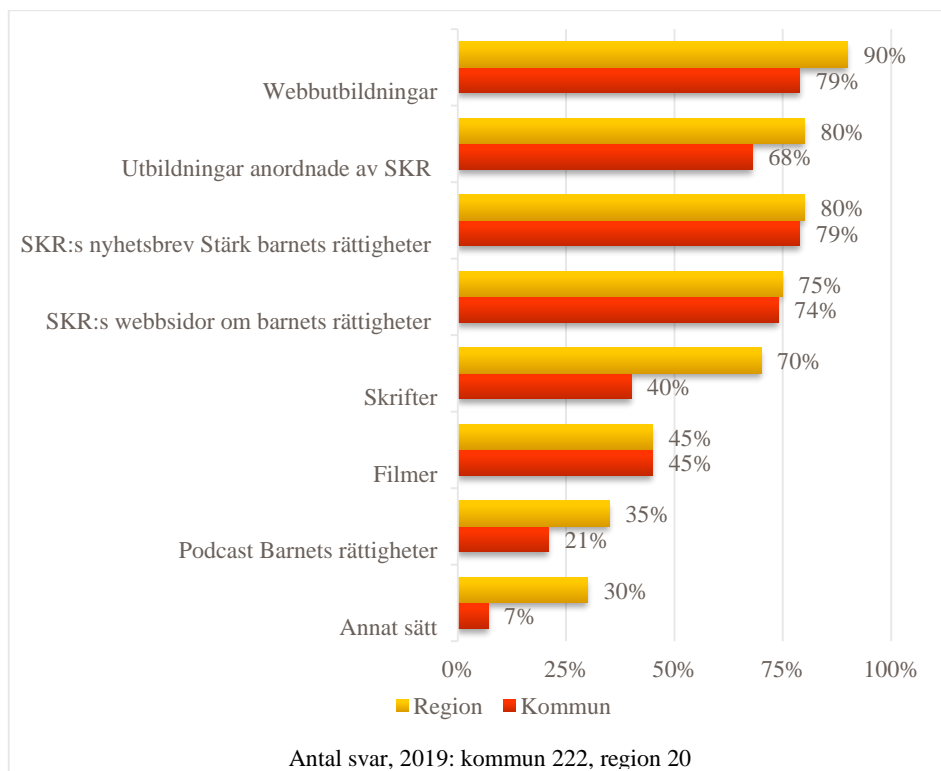
Har kommunen, regionen fattat beslut om att följa upp beslutade åtgärder som rör konventionsarbetet i verksamhetsberättelser eller motsvarande.



## Fråga 9

Hur vill ni helst ta del av SKR:s arbete med barnets rättigheter?

Fler alternativ kunde anges. Svaren gällde 2019.



Under svarsalternativet *Annat sätt* kom en rad förslag som här är samlade under olika rubriker:

### Nätverk

Några respondenter efterfrågar regionala nätverk som ska samordnas av SKR för att ge möjlighet till kontakt mellan kollegor på olika platser i landet.

SKR samordnar idag två nationella nätverk som har fysiska träffar två dagar två gånger per år. Kommuner som inte uppfyller förutsättningarna för att träffas fysiskt erbjuds att vara med i ett Observatörsnätverk på projectplace. På så sätt får deltagarna tillgång till information från SKR. Det går också bra att kontakta andra som arbetar med barnrättsfrågor i kommuner och regioner.

### Kunskapsbanken

Några svarande efterfrågar en kunskapsbank med information om hur andra har gjort, gärna exempel som är "beforskade" så att man vet vad som fungerar. Några efterfrågar utskick från SKR med information som rör barnrättsfrågorna.



SKR har en webbsida med information om att konventionen blir lag 2020 som uppdateras när det finns ny information.<sup>3</sup> Det finns även möjlighet att anmäla sig till en maillista för att få mer riktade utskick som rör barnrättsfrågor. SKR har även en sida på webben med några modeller som visar hur andra beslutar om och arbetar med barnrättsfrågorna.

### **Handledning, råd och stöd**

Flera respondenter har efterfrågat möjlighet att få råd, stöd och handledning i barnrättsarbetet. Den möjligheten finns redan, men är kanske inte informerad om i tillräcklig utsträckning.

### **Utbildning**

Under den här rubriken är det några svarande som önskar olika typer av utbildningsinsatser. Det gäller till exempel vad som händer när konventionen blir lag, vad det ställs för krav i det sammanhanget och föreläsningar till politiker.

### **Verktyg**

Här kom ett förslag på att SKR ska presentera olika typer av checklistor och attgöra-listor. Oklart inom vilket område.

### **Kontakt med SKR**

Även den här gången erbjöds respondenterna att få kontakt med handläggare på SKR. 74 medlemmar ville ha kontakt och samtliga kontaktades via mail. Några av kontakterna ledde till ytterligare frågor.

---

<sup>3</sup><https://skr.se/demokratiledningstyrning/manskligarattigheter/jamstallldhet/barnetsrattigheter/barnkonventionenblirsvensklag.887.html>

# Diskussion

Många personer och organisationer hyser en stark tilltro till att allt kommer att bli bättre för barn, nu när konventionen blir lag. En annan sida speglar en oro för att inkorporeringen kommer att innebära en ”juridifiering” av konventionen. Med juridifiering menas att frågor lämnas åt jurister att avgöra, i detta fall hur rättigheterna ska tolkas och tillämpas. Till viss del är det sant, men rättigheterna är också ett verktyg för politiska ställningstaganden vilket inte får glömmas bort.

I den här fjärde enkäten till SKR:s medlemmar har beslutsfattandet i frågor som rör barnets rättigheter på ett övergripande plan gått ner när det gäller kommunerna. Regionerna är mer stabila. När det gäller enkäter är det alltid vanskligt att dra några långtgående slutsatser. Flera olika aspekter kan påverka resultaten. En skulle kunna vara att konventionen inkorporeras i svensk lag och då kan det finnas de som menar att det inte behövs några politiska beslut, alla ska följa lagen. Det har också hänt att svaren från samma respondent flyttar sig mellan de olika svarsalternativen. Det kan till exempel bero på att personen som svarat inte vet hur det ser ut, eller att nya beslut fattats som ändrar position. I vissa kommuner kanske enkäten inte nått fram till rätt person och därför inte besvarats. SKR bedömer ändå att det är en indikation på läget.

Beslut i såväl fullmäktige som styrelse har gått ner över åren i kommunerna. När det gäller beslut om den nationella strategin från 2010 var det en kulmen 2013 för både kommuner och regioner. Det var nog inte så konstigt med tanke på dels att det fanns en uttalad barnminister (Maria Larsson) som pratade mycket om strategin i olika sammanhang, dels att det pågick en satsning genom en överenskommelse mellan SKR och regeringen (Handslaget).

Beslut om att göra barnkonsekvensanalyser har legat på en låg nivå vid samtliga mättillfällen, men går ner ytterligare 2019.

Det som överraskar är svaren på fråga 5, om det finns en person/funktion som ska samordna arbetet med konventionen. För regionerna är det fem regioner som svarar att de inte har en sådan person, mot fyra vid förra mättillfället. För kommunerna är det nästan dubbelt så många som svarat ja, som vid förra mättillfället. 92 kommuner år 2019 mot 53 kommuner år 2016 (se bilaga 1 och 2). Här är det intressant att konstatera att fler än hälften (18) av Skånes 33 kommuner har en särskild person/funktion för barnrättsarbetet. Det kanske inte är så konstigt med tanke på det långsiktiga, systematiska och strategiska arbete som påbörjades 2011 i bred samverkan. När det gäller ekonomiska resurser är det fortsatt låga tal för både regioner och kommuner. Beslut om uppföljning av barnrättsarbetet finns i högre utsträckning i regionerna än i kommunerna. Siffrorna har legat på ungefär samma nivå genom åren.

Den sista frågan rör hur medlemmarna helst vill ta del av SKR:s arbete med barnets rättigheter. Där kommer webbutbildningar och utbildningar anordnade

av SKR högst på listan och podcasts sist. Resultaten ger vägledning för det fortsatta barnrättsarbetet på SKR.

## Bilaga 1

### Kommuner som 2019 angav att de har en ansvarig person/funktion som samordnar barnrättsfrågan: Totalt 92 kommuner

Arvika	Knivsta	Staffanstorp
Arboga	Kramfors	Stockholm
Bollnäs	Kristianstad	Strängnäs
Borlänge	Kristinehamn	Strömsund
Borås	Kumla	Sundbyberg
Burlöv	Kungsbacka	Svalöv
Båstad	Lekeberg	Säffle
Danderyd	Leksand	Säter
Degerfors	Lidingö	Sävsjö
Emmaboda	Lindesberg	Söderköping
Eskilstuna	Linköping	Tibro
Eslöv	Lomma	Torsås
Falköping	Malmö	Trelleborg
Grums	Munkedal	Trollhättan
Gävle	Mörbylånga	Trosa
Göteborg	Nora	Töreboda
Habo	Nybro	Upplands Väsby
Haninge	Nyköping	Uppsala
Helsingborg	Nynäshamn	Uppvidinge
Hjo	Olofström	Vaxholm
Huddinge	Oskarshamn	Vimmerby
Hultsfred	Partille	Vingåker
Höganäs	Ronneby	Västerås
Hörby	Sala	Ystad
Järfälla	Sigtuna	Årjäng
Jönköping	Simrishamn	Åtvidaberg
Kalmar	Sjöbo	Älvdalen
Karlsborg	Skellefteå	Örebro
Karlshamn	Skurup	Örkelljunga
Karlskoga	Skövde	Östersund
Klippan	Sollefteå	

### Regioner som 2019 angav att de **inte** har en ansvarig person/funktion som arbetar med barnrättsfrågan:

Region Halland	Region Västerbotten
----------------	---------------------

## Bilaga 2

### Kommuner som 2016 angav att de har en ansvarig person/funktion som samordnar barnrättsfrågan: Totalt 53 kommuner

Arvidsjaur	Mjölby	Tidaholm
Botkyrka	Munkedal	Tomelilla
Degerfors	Nora	Trelleborg
Emmaboda	Norberg	Upplands Väsby
Enköping	Norrköping	Upplands Bro
Eskilstuna	Nykvarn	Uppsala
Habo	Ovanåker	Vellinge
Hudiksvall	Partille	Vimmerby
Höganäs	Ronneby	Västerås
Järfälla	Sandviken	Ystad
Karlsborg	Sigtuna	Åstorp
Karlskoga	Simrishamn	Örebro
Knivsta	Sjöbo	Östersund
Kristianstad	Skellefteå	
Kristinehamn	Skurup	
Kungsbacka	Stockholm	
Laholm	Strängnäs	
Ludvika	Sundbyberg	
Lund	Svedala	
Malmö	Säter	

### Regioner som 2016 angav att de **inte** har en ansvarig person/funktion som arbetar med barnrättsfrågan:

Region Halland	Region Örebro län
Region Östergötland	Region Västerbotten



# Enkätredovisning

## LOKALT OCH REGIONALT BESLUTSFATTANDE OM BARNETS RÄTTIGHETER 2019

I den här skriften finns en redovisning och analys av svaren på den fjärde enkäten om beslutsfattande rörande barnets rättigheter.

Upplysningar om innehållet  
Elizabeth, Englundh, [elizabeth.englundh@skr.se](mailto:elizabeth.englundh@skr.se)

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2019